

Ahoj všem,

úkol na další týden:

1) výpisky přepsat do sešitu, učebnice str. 124 - 136,
Dominát, Kultura ve starověkém Římě

2) podívat se na doporučené výukové materiály

<https://www.youtube.com/watch?v=tOiHoB-fenI>

https://www.youtube.com/watch?v=ii48SAP-W8E&list=PLZqf67veGdN_kNioTTpC30dgXWjcR0GXb&index=9&t=0s

https://www.youtube.com/watch?v=UszGO2pE4gk&list=PLZqf67veGdN_kNioTTpC30dgXWjcR0GXb&index=11&t=0s

https://www.youtube.com/watch?v=G1BlpHgtRU&list=PLZqf67veGdN_kNioTTpC30dgXWjcR0GXb&index=12&t=0s

<https://www.youtube.com/watch?v=UszGO2pE4gk>

Dominát

- na konci principátu úpadek státu, hospodářství, správy, zabezpečení hranic
- potřeba silného schopného panovníka s neomezenou vládou
- **dominát** – císař vládne jako pán vůči svým poddaným (pán latinsky dominus),
 - císař má nejvyšší zákonodárnou a soudní moc, vrchní velení nad armádou
 - senát zcela ztratil své postavení a většina republikánských úřadů zanikla
- **Diocletianus** – neurozený voják z Dalmácie
 - kroky k nápravě situace v říši - zavedl maximální ceny a mzdy aby

- zabránil inflaci, daňové reformy, razil hodnotné zlaté a stříbrné mince < oživení obchodu a řemesla, usazoval na zpustlých polích barbary, nařídil, že synové kolónů musí být také kolóny, stále vojenské jednotky, vojenská služba se dědí o otce na syna
 - systematicky pronásleduje křesťany – rozkladný prvek říše
 - zvolil si spoluvladaře - nechal mu západní část říše
 - sám spravuje východ, sídlo ve Splitu – palác připomínající vojenský tábor
- **Constantinus** – 306 císařem
 - přenesl sídlo do osady Byzantion, nechal vybudovat město a palác, Konstantinopolis
 - potvrdil dědičné postavení kolónů i řemeslníků
 - 313 Edikt milánský – zrovnoprávnění křesťanství, spojení říše nábožensky

Rozpad a zánik říše římské

- **Theodosius** – poslední císař vládoucí celé říši
 - 395 rozdělil říši na východo a západořímskou – mezi své syny Arcadia a Honoria, sídla Konstantinopolis a Ravenna
 - 393 zrušil olympijské hry jako pohanský přežitek
- **stěhování národů** – velké kmenové posuny ve 4. a 5. st.
 - vliv na zánik západořímské říše
 - 375 vpád Hunů - kočovný kmen z Asie, vyvrátil říše germánských Ostrogótů a Vizigótů, ti postupují směrem do římské říše
 - Attila „bič boží“ průnik do střední Evropy
 - 451 bitva na Katalaunských polích ve fr., Římané ve spojení s germánskými kmeni Huny zastaví, Attila zemře a H. usadíse Panonii
 - Ostrogóti se usadili v Panonii
 - Vizigóti – přes Rumunsko, Jadran až do Itálie, vyplenili Řím 410, císař jim přidělil území u francouzského Toulouse, založili říši tolosánskou
 - Vandalové - z Německa přes Pyrenejský pol. do Afriky, říše, útok na pobřeží Itálie, 455 vyplenili Řím
 - Anglové, Sasové – do Británie
- **zánik říše západořímské** – císaři slabý, vládou vojenskými veliteli – Germáni 476 sesadil germánský velitel Odoaker posledního císaře

Romula Augusta z trůnu, odeslal odznaky císařské moci do Konstantinopole, tím dal najevo, že se nepokládá za římského císaře, ale za germánského krále < zánik západořímské říše, konec starověku, začátek středověku

Kultura starověkého Říma

- **náboženství** – polyteismus
 - řadu bohů přejali od Etrusků, Egypťanů, Malé Asie
 - Jupiter – vládce bohů
 - Juno – jeho manželka
 - Minerva – bohyně moudrosti
 - Mars – bůh války
 - Venuše a její syn Amor – bohyně lásky
 - Diana – panenská bohyně – lovkyně
 - Apollo její bratr
 - Vulkán – božský kovář
 - Merkur – posel bohů
 - Neptun – bůh moře
 - Ceres – bohyně úrody
 - Pluto – bůh podsvětí

- **jazyk** – latina – základ románských jazyků
 - po zániku římské říše jazyk vzdělanců

- **písmo** - převzato od Etrusků, ti od Řeků a ti od Féničanů
 - latinka
 - číslice – písmena velké abecedy – římské **str. 131**

- **literatura** – základ pro vznik evropské literatury – epos, lyrické verše, tragédie, komédie – převzato od Řeků a zdokonaleno
 - básníci – Vergilius, Ovidius, Horatius
 - historici - Tacitus, Livius, Sallustius, Caesar
 - rétorika - _ Caesar, Cicero
 - divadlo – převzato od Řeků, tragédie, komédie,

- **vzdělanost** – základní vzdělání doma, chlapci i dívky, čtení, psaní počty, rodič, domácí učitel
 - soukromé školy – latina, řečtina, zeměpis, dějepis, astronomie, filozofie

do 15 let

- chlapci ještě 2 roky studie na řecké nebo latinské školy – řečnictví, filozofie, práva
- v době císařství studují i dívky historii a filozofii
- zaznamenali řecké spisy do latiny

- **architektura** - venkov – jednoduché chýše, statky – vily, sýpky, stáje, chlévy, lisovny, stáje, chlévy,
 - město - čínžovní domy – 3 až 4 patra
 - artriové domy - atrium – vnitřní dvůr lemovaný krytým sloupořadím, s nádržkou na dešťovou vodu uprostřed, kolem obytné místnosti, vzadu zahrada **str. 133**
 - veřejné stavby
 - od Etrusků oblouk a sloupy
 - amfiteátr, baziliky, veřejné lázně, knihovny, akvadukty, silnice

- **výtvarné umění** – kopie řeckých soch
 - vychází ze skutečnosti i s vadami (rozdíl od Řeků)
 - mozaiky, fresky **str. 136**